

Pisma bralcev

O davkih in propadu civilizacij

Kot kapljice iz ledene sveče, ki se tali v vročinskem valu, kapljajo novi davki v do roba poln sod davčnega bremena Slovencev in Slovencev. Saj pa naj bi bila le kapljica, ki se tvori, ta grozeči **davek na nepremičnine**, mar ne? A kaj če ni to morda tista kapljica čez rob, zaradi katere se bo naš sod razlil?

Davek na nepremičnine ni nekaj novega, temveč je morda najbolj osnovna davščina, ki so jo poznale vse civilizacije v zgodovini. **Davek na nepremičnine** je davek na premoženje, ki ni odvisen od donosa na ta kapital. Če donosa ni, je davek neznošen, saj odžira kapital; če pa donos je, je tak davek težko breme, saj odžira velik del od že tako nizkega neto donosa. Je davek, katerega je sorazmerno enostavno izračunati in izterjati, v skrajnem primeru pa lahko država preprosto vzame zemljo, katere nesrečni lastnik ne bi zmoget plačati, česar si država zaželi.

Ah, država, ta prenapihnjeni birokratski aparat, ki nam jemlje namesto ščiti in daje lažne obljube in upanja siromakom v zameno za podporo njenim podjetjem. "Država," je zapisal Thomas Paine (1776: Common Sense), "je v najboljšem primeru zgolj nujno zlo, v najslabšem pa neznošno [zlo]." Nujno zlo naša država že dolgo ni več, a koliko oddaljeni smo še od neznošnega?

Davki so nujno zlo, s katerim plačujemo za zaščito naših pravic in našega kapitala. Potem ko so muslimani v 7. stoletju n. št. osvobodili Judeje rimskih davkov, so vedeli, kaj jih opravičuje: leta 636 n. št. so kristjanom in židom v Judeji vrnilo že pobrane davke, potem ko so ugotovili, da te dežele ne morejo obraniti pred rimsko vojsko, ki se je odločila, da Judejo zopet zavzame. Mar ne bi bilo pošteno, da bi tudi slovenska država vrnila davke, prispevke, takse, globe za napačno parkiranje itd. državljanom, katerim ne more nuditi pravice do učinkovitega sodstva, učinkovitega javnega zdravstva, javnega šolstva? Tudi glede zaščite osebnih podatkov je naša država zatajila, saj kot se je izkazalo, Američani, Britanci (in še kdo?) vedo več o nas kot mi sami. Mar ne bi bilo tudi tu pošteno, da se nam vrne, kar smo plačali?

Razlog za hiter vzpon islama (v dobrem stoletju se je razširil na ozemlje od današnjega Pakistana na vzhodu do Iberskega polotoka na

zahodu) je bil mimogrede v tem, da so bili (novopečeni) muslimani oproščeni davkov, medtem ko so ostali (židje, kristjani itd.) plačevali harač. A harač je spodbujal tudi usmiljene in plačali so ga tisti, ki so to zmoogli. Bo tak tudi Slovenski **davek na nepremičnine** ali pa si bodo naši birokrati - podprti z e-ZK in e-izvršbo, s klikom miške vzeli, kar potrebujejo za svoje blagostanje? Usmiljenja, z razliko do religij, država namreč v svoji temeljni listini ne pozna!

Državo (to nujno zlo!) Slovenci potrebujemo, da našemu kapitalu omogoča prosperiteto in uspeh v dobro bodočim generacijam. Če tega država ni zmožna, čemu jo potem potrebujemo? Ko je nekdanji mariborski župan Kangler uvedel novo tehnologijo za polnjenje javnih financ - zloglasne radarje, je bila to kapljica čez rob nesrečnih Mariborčanov, ki ga je končno odnesla. Kapljice čez rob so obrodile ameriško državljansko vojno, ker so severne države s krivičnimi davki prisilile južne v secesijo, zaton francoskega "ancien régime", katerega ekonomisti so (tako kot naši) verjeli, da le težki davki spodbujajo rast ekonomije, zaton velikih evropskih imperijev (britanski, nizozemski, španski ...), zaradi čedalje bolj zahtevne (in koruptivne) civilne in vojaške administracije, propad mogočnega azteškega imperija, kjer je Hernán Cortés organiziral azteške vazale, obdavčene do roba, v upor proti milijonski vojski Montezume, in še in še.

Akrapovič je v sklopu debate o nepremičninskem davku nedavno predlagal, da naj se slovenska vlada zgleduje po Nemčiji. A Nemci imajo svoje probleme, enako kot drugi evropski narodi. Švica je bila še v 19. stoletju revna, nerazvita dežela, kjer je Jones, podjetnik iz Bostona, zaradi poceni delovne sile ustanovil prvo industrijsko tovarno ur. Šele v 20. stoletju se je Švica razvila v deželo, ki smo jo spoštovali zaradi nizkih davkov, visoke kulture demokracije in mogočnega finančnega sektorja. A tudi ta država vztrajno izgublja svoje čare in že danes posamezne ameriške zvezne države nudijo večjo zaščito kapitala pred tujo intervencijo.

Morda pa rešitev problemov sodobnih evropskih držav ne leži v višanju davkov do bridkega konca, temveč v redukciji državnega aparata? Ko je Friderik II. Veliki nekoč vprašal svo-

jega finančnega ministra na sestanku kabineta, zakaj je stanje blagajne tako nizko, ko pa državljanji plačujejo tako visoke davke, je minister vzel kos ledu in ga dal v roke ministru, ki je sedel najdlje od kralja, in mu rekel, da naj ga poda naprej. Ko je led končno prispel do kralja, je ta dobil le mokro roko. Da državna administracija potrebuje največ prav zase, je prastara resnica. Da vztrajno raste in si sama nalaga delo, četudi ni objektivne potrebe za to, pa je lepo opisal Parkinson (1955: Parkinson's Law).

Ko je Kitajski vladar Ching Ti v drugem stoletju pr. n. št. (takrat so Kitajci izumili papir) znižal davke na 3 odstotke od agrarne proizvodnje (Konfucij je svetoval največ 10 odstotkov) in uvedel stil vladanja *laissez-faire*, so postala glavna skrb države njegove prenapolnjene kašče. Celo grški tirani in orientalski despoti v antiki so se ustavili pri desetini pričakovanega agrarnega izkupička. In takrat so bili tisočletja oddaljeni od novodobnih davkov, kot so davek na dodano vrednost, na finančne transakcije, na "krizo", na okolje, ozračje, starejše avtomobile itd. V nadaljnje branje pa Slovencev in Slovencev priporočam: Adams, C. (1993): For Good And Evil - The Impact of Taxes on the Course of Civilization, od koder so povzete številne gornje modrosti.

Alois Paulin, Dunaj